

Bilag 1 - baggrundsinformationer om frokostordning i dagtilbud

Reglerne på området

Alle børn i kommunale og selvejende daginstitutioner og privatinstitutioner skal efter reglerne i Dagtilbudslovens § 16a have tilbudt et sundt frokostmåltid i deres dagtilbud.

Intentionen med lovgivningen er, at man fra Børne- og Undervisningsministeriets side ønsker, at alle børn i dagtilbud får et sundt frokostmåltid for at medvirke til at skabe sunde kostvaner hos børn og bidrage til børnenes generelle trivsel og udvikling.

Det er inden for lovens rammer muligt at lave varierede ordninger, alt efter børnehushets eksisterende køkkenfaciliteter. Det er således muligt at lave egen produktion i de børnehuse der har egnede køkkenfaciliteter og ekstern leverandør i de børnehuse der ikke har.

Alle børnehuse skal minimum hvert andet år, gerne mere, stemme om man ønsker at gøre brug af kommunens tilbud om frokostordning. Afstemningen foregår sådan, at forældre med deres stemme skal bekendtgøre, hvis de *ikke* ønsker at benytte kommunens frokostordning. En ikke afgivet stemme tæller som et ja til frokostordningen.

Forskellige finansieringsformer af frokostordning ved ekstern leverandør

Frokostordningen fra ekstern leverandør, kan finansieres på forskellige måder.

- 1) Frokostordningen etableres uden for dagtilbudsydelsen, hvor måltidet er 100 % forældrefinansieret i form af en særlig mad- og frokosttakst. Forældrene afholder dermed den fulde udgift for frokostordningen

Eller

- 2) Prisen på frokostordningen indregnes i den månedlige dagtilbudstakst (maksimalt 25%)

Begge disse alternativer giver forældrene en mulighed for at fravælge frokostordningen.

Alternativt kan Kommunalbestyrelsen beslutte, at frokostordninger skal være en del af tilbuddet i de kommunale og selvejende daginstitutioner, og dermed ikke mulig at fravælge. I det tilfælde afholder kommunen samtlige udgifter til ordningen.

En ekstern frokostordning i dagtilbud kan altså finansieres på tre måder; en model hvor ordningen er 100% forældrefinansieret. Her har kommunen ingen udgifter til selve frokostordningen. En model hvor forældre afholder 25% af udgifter, hvor kommunen afholder de resterende 75%. Eller en model, hvor forældre afholder 0% af udgifterne, og kommunen således finansierer den fulde frokostordning.

Vælger man en model, *hvor kommunen afholder alle udgifter* til frokostordning ved ekstern leverandør i børnehuse forventes en udgift på 3,7 mio. kroner om året i

udgifter til mad og personale til vuggestuebørn og 9,1 mio. kr. til børnehavebørn. Indeholdt i denne pris er samlede udgifter til mad og det nødvendige køkkenpersonale. Dertil vil der dog også være engangsudgifter til hvidevarer, svarende til ca. 80.000 kroner per børnehus.

En fuldt forældrefinansieret frokostordning fra ekstern leverandør vil betyde, at forældre i de børnehuse der tilvælger ordningen, skal opkræves estimeret ekstra 636 kr. om måneden ud over den nuværende dagtilbudstakst (denne pris vil variere alt efter leverandør) - ligesom tilfældet er i Børnehuset Skuldshøj i dag.

En delvis forældrefinansieret model, hvor prisen på frokostordningen indgår i taksten, vil give mulighed for at opkræve forældre 25%, svarende til at taksten for en vuggestueplads vil stige med estimeret 153 kroner om måneden og en børnehaveplads vil stige med 153 kroner om måneden.

Vuggestuebørn	Beløb	Børnehavebørn	Beløb
Samlet udgift til mad og personale	3.607.200	Samlet udgift, hvis alle vælger	9.057.600
Forældrebetaling	919.836	Forældrebetaling, hvis alle vælger	2.309.688
Øget udgift, hvis alle vælger	2.687.364	Øget udgift, hvis alle vælger	6.747.912

Forudsætningen for regnestykket ovenfor er, at alle dagtilbud vælger frokostordningen. For vuggestuebørn er regnestykket således, at den samlede omkostning vil være godt 3,6 mio. kroner, hvoraf knap 1 mio. kroner kan opkræves af forældrene i taksten, hvilket efterlader en merudgift til kommunen på knap 2,7 mio. kroner. For børnehavebørn er regnestykket således, at den samlede omkostning vil være 9,057 mio. kroner, hvoraf 2,3 mio. kroner kan opkræves af forældrene i taksten, hvilket efterlader en merudgift til kommunen på knap 6,7 mio. kroner.

Kommunale udgifter til hårde hvidevarer

De udgifter til frokostordninger i kommunens dagtilbud som fremlægges her er baseret på et generaliseret regnestykke der tager udgangspunkt i de priser og krav til køkkenpersonale og hvidevarer, som hhv. Fru Hansens Kælder og Foodsource oplister. Der vil således kunne være mindre variationer fra det prisoverslag der præsenteres her, alt afhængig af valg af leverandør.

Både den eksisterende leverandør "Mad til Hver Dag" og den alternative leverandør "Fru Hansens Kælder" er kendetegnet ved, at maden leveres samlet ved ugens start, og det enkelte børnehus er ansvarlige for at maden opbevares forsvarligt og at maden anrettes og den varme mad opvarmes korrekt i forbindelse med at måltiden skal serveres.

Der er således krav til at institutionens køkken indeholder relevante hvidevarer, herunder køleskab og fryser, opvaskemaskine og ovn. Nedenfor ses estimeret behov for kapacitet på hvidevarer.

Administrationen vurderer, at det koster 80.000 kr. for nye hvidevarer pr. institution. På nuværende tidspunkt mangler 28 institutioner de nødvendige hvidevarer, hvilket betyder at der vil være en omkostning på ca. 2,2 mio. kr. forbundet med at indkøbe/udskifte hvidevarer i alle institutioner.

Børnetal	Køl	Frost	Ovn	Opvask
- 30	400 L	400 L	1 varmluft	80c/20 min.
31-60	2 x 400 L	1-2 stk. 400 L	2 varmluft	80c/5 min.
61-90	2 x 600 L	1-2 stk. 600 L	3 varmluft	80c/5 min.
91-120	3 x 600 L	2 x 600 L	Konvektionsovn	80c/5 min.

Baseret på andre kommuners erfaringer med at indføre frokostordninger, så vil tilslutningen komme i bølger svarende til at et mindre antal nye børnehuse tilvælger

frokostordningen ved hver ny afstemning. Det er således ikke forventningen at alle børnehuse vil tilvælge frokostordningen på én gang, hvis der er forældrebetaling forbundet hermed.

Det er således muligt at vedtage en model, hvor indfasningen sker i etaper, og indkøb af hvidevarer mv. kan dermed ske i takt med at nye børnehuse tilvælger frokostordningen.

Ordninger i andre kommuner

I nedenstående skema oplistes andre kommuners frokostordninger, herunder relevante oplysninger herom.

Kommune	Ordning/leverandør	Finansiering	Udbredelsesgrad	Andet
København	Egen produktion i 92% af institutionerne. Resten får mad fra ekstern leverandør (Foodsource).	Forældrefinansieret i taksten	94% af daginstitutionerne serverer fælles frokost	Morgenmad + eftermiddagsmad i alle vuggestuer og børnehaver. I de fleste institutioner får børnene fælles frokost (forældrevalg)
Egedal	Ekstern leverandør (Fru Hansens Kælder)	100% forældrefinansieret gennem særlig madtakst (610 kroner om måneden pr. barn)	26 ud af 29 børnehuse	Kun frokost
Halsnæs	Egen produktion i alle institutioner	100% forældrefinansieret gennem særlig madtakst i børnehaven. Finansieret i taksten for vuggestuer (kan ikke fravælges)	Alle institutioner	
Allerød Kommune	Hovedpart egen produktion + ekstern leverandør i Lynge (Fru Hansens Kælder)	Integreret i forældrebetalingen (873 kroner om måneden)	Frokostordning i alle institutioner (ikke data på fordeling mellem egen produktion og ekstern leverandør)	
Holbæk	Kombination af egen produktion (hovedparten) og ekstern leverandør (Fru Hansens Kælder)	100 % forældrefinansieret gennem særlig madtakst (627,- om måneden i 11 måneder).	Hovedparten har frokostordning (ikke opgjort nærmere på hjemmeside)	
Lejre	Egen produktion	100% forældrefinansieret	Alle institutioner	

Greve	Kombination af egen produktion og ekstern leverandør (?)	100 % forældrefinansieret - opkræves en særlig mad/frokost takst ud over taksten for institutionspladsen Vuggestue: 989 kr. pr. måned (i 12 mdr.) Børnehave: 658 kr. pr. måned (i 12 mdr.)	Ikke opgjort på hjemmeside	Vuggestue: fuld forplejning (morgenmad, frokost, mellemmåltider) Børnehave: Frokostordning
Gribskov	Hovedparten af institutionerne har ingen frokostordning. Fire institutioner har egen produktion af "madpakker" i institution	Fuldt forældrefinansieret gennem særlig madtakst (517 kroner)	Fire institutioner	

Der er flere mulige leverandører af frokostordning i dagtilbud som har stor erfaring med at levere til lige præcis den målgruppe af børn som vuggestuer og børnehaver udgør. Administrationen har for at afgrænse afsøgningen undersøgt omkringliggende kommuners tilbud, og udvalgt de leverandører som anvendes af de kommuner som er nogenlunde sammenlignelige med Frederikssund Kommune for så vidt angår antal institutioner og geografiske afstande. Det er påfaldende, at alle undersøgte kommuner med ekstern frokostordning, med undtagelse af Københavns Kommune, anvender leverandøren Fru Hansens Kælder.

Fælles for alle løsninger er, at de udgør eksempler på sammenlignelige alternativer til den eksisterende frokostordning. Der er altså tale om frokostordninger fra eksterne leverandører, som leveres tilberedt (i større eller mindre grad) og kun kræver minimal håndtering i det enkelte børnehus. Forskellene herimellem beskrives i fremstillingen.